

Promemoria

En nationell telesamverkansgrupp för fredstida kriser och höjd beredskap

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås att det inom beredskapssektorn för elektroniska kommunikationer ska finnas en reglerad nationell telesamverkansgrupp med uppgift att delta i den fredstida planeringen för totalförsvarets behov av elektroniska kommunikationer vid höjd beredskap och i planeringen och samordningen av åtgärder inför och vid fredstida krissituationer. Telesamverkansgruppen ska även stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till fredstida krissituationer eller höjd beredskap. Vidare föreslås att en myndighet ska få besluta om att vissa aktörer ska vara skyldiga att inom samma sektor delta i totalförvarsplaneringen, i planering och samordning av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer och att stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid fredstida krissituationer eller höjd beredskap.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 april 2024.

Innehållsförteckning

1	Författningsförslag.....	3
1.1	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	3
1.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation.....	4
1.3	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:511) om elektronisk kommunikation.....	7
2	Ärendet.....	10
3	Elektroniska kommunikationer vid fredstida krissituationer och höjd beredskap.....	10
3.1	Nuvarande reglering av kommunikationsverksamhet inför eller vid höjd beredskap.....	10
3.2	Post- och telestyrelsens kris- och beredskapsansvar för elektroniska kommunikationer.....	11
3.3	Samverkan mellan myndigheter och företag inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap.....	12
4	En reglerad nationell telesamverkansgrupp.....	13
4.1	Beredskapen inom sektorn för elektroniska kommunikationer behöver förstärkas.....	13
4.2	Vissa aktörer får åläggas en skyldighet att delta i kris- och beredskapsarbetet inom sektorn för elektroniska kommunikationer.....	15
4.3	Den nationella telesamverkansgruppen regleras.....	19
4.4	Ersättning för vissa aktörers deltagande i den nationella telesamverkansgruppen.....	22
4.5	Tystnadsplikt i den nationella telesamverkansgruppen.....	22
5	Ikraftträdandebestämmelser.....	28
6	Konsekvenser.....	28
7	Författningskommentar.....	32
7.1	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	32
7.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation.....	32

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 44 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

44 kap.

4 §¹

Rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter inskränks av den tystnadsplikt som följer av

1. 5 kap. 1 § första stycket 1 samt 2 och 3 §§ postlagen (2010:1045),

2. 1 kap. 15 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om förhållanden av betydelse för att förebygga och hantera fredstida krissituationer,

2. 9 kap. 31 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om innehållet i ett elektroniskt meddelande eller som annars rör ett särskilt sådant meddelande, och

3. 9 kap. 31 § lagen om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om innehållet i ett elektroniskt meddelande eller som annars rör ett särskilt sådant meddelande, och

3. 9 kap. 32 § lagen om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om kvarhållande av försändelse på befordringsföretag, om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation på grund av beslut av domstol, undersökningsledare eller åklagare eller om inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet.

4. 9 kap. 32 § lagen om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om kvarhållande av försändelse på befordringsföretag, om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation på grund av beslut av domstol, undersökningsledare eller åklagare eller om inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2024.

¹ Senaste lydelse 2022:1495.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation

dels att 11 kap. 13 § och 13 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 1 kap. 11 § ska lyda ”Kommunikationsverksamhet inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap”,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 1 kap. 13–15 §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

13 §

Regleringsmyndigheten får ålägga den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikations-tjänster eller andra aktörer som har kunskaper eller resurser av betydelse för att upprätthålla funktionen av sådana nät eller tjänster att på visst sätt delta i den planering som avses i 11 § andra stycket och i planering och sam-ordning av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer.

Regleringsmyndigheten får också ålägga dessa aktörer att på visst sätt stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid fredstida krissitua-tioner eller höjd beredskap.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om arbetet som avses i första och andra styckena.

14 §

Regleringsmyndigheten ska upp-häva eller ändra ett beslut om ett åläggande enligt 13 § när det är motiverat med hänsyn till syftet med beslutet.

15 §

Den som på grund av ett åläggande enligt 13 § deltar i eller har deltagit i sådan verksamhet som avses i den paragrafen får inte obehörigen föra vidare eller utnyttja det som han eller hon genom deltagandet har fått del av eller tillgång till i form av uppgifter om

1. förhållanden av betydelse för att förebygga och hantera fredstida krissituationer,

2. förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet, eller

3. en enskilds affärs- eller driftförhållanden.

I det allmännas verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) tillämpas.

11 kap.

13 §

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för fullgörande av de skyldigheter som anges i

1. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 av den 13 juni 2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen* och i genomförandeakter enligt samma förordning, och

1. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/612 av den 6 april 2022 om roaming i allmänna mobilnät i unionen* och i genomförandeakter enligt samma förordning, och

2. artiklarna 3–5a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och slutkundsavgifter för reglerad kommunikation inom EU och om ändring av direktiv 2002/22/EG och förordning (EU) nr 531/2012.

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av denna lag att tillhandahålla myndigheten de upplysningar eller handlingar som behövs för kontroll av att dessa rättsakter följs.

Ett föreläggande enligt första eller andra stycket får förenas med vite.

13 kap.

2 §

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 9 kap. 34 § ska, om det inte rör sig om ringa fall, dömas till böter.

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet lagrar eller hämtar uppgifter i strid med 9 kap. 28 § ska dömas till böter, om gärningen inte är belagd med straff enligt brottsbalken. Om det rör sig om ringa fall utgör gärningen dock inte brott.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 5 kap. 2 § eller 9 kap. 31 eller 32 § finns i brottsbalken.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt *1 kap. 15 §*, 5 kap. 2 § eller 9 kap. 31 eller 32 § finns i brottsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2024.

1.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:511) om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2022:511) om elektronisk kommunikation

dels att 1 kap. 1, 2 och 5 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 1 kap. 9 a–9 c §§, och närmast före 1 kap. 9 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

Denna förordning innehåller kompletterande bestämmelser till lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation.

Förordningen kompletterar också

1. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 av den 13 juni 2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen, och*

1. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/612 av den 6 april 2022 om roaming i allmänna mobilnät i unionen, och*

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och slutkundsavgifter för reglerad kommunikation inom EU och om ändring av direktiv 2002/22/EG och förordning (EU) nr 531/2012.

2 §

Denna förordning är meddelad med stöd av

– 1 kap. 9 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation i fråga om 1 kap. 6 §,

– 1 kap. 10 § i samma lag i fråga om 1 kap. 7 §,

– 1 kap. 11 § i samma lag i fråga om 1 kap. 8 §,

– 1 kap. 13 § i samma lag i fråga om 1 kap. 9 b och 9 c §§,

– 2 kap. 1 § i samma lag i fråga om 2 kap. 2 §,

– 3 kap. 4 § i samma lag i fråga om 3 kap. 26 §,

– 3 kap. 10 § i samma lag i fråga om 3 kap. 3 §,

– 3 kap. 22 § i samma lag i fråga om 3 kap. 4 §,

– 3 kap. 24 § i samma lag i fråga om 3 kap. 5 och 27 §§,

– 3 kap. 28 § i samma lag i fråga om 3 kap. 27 §,

– 4 kap. 1, 3 och 10 §§ i samma lag i fråga om 4 kap. 7 §,

– 5 kap. 44 § i samma lag i fråga om 5 kap. 9 §,

– 7 kap. 1, 5, 14, 16, 21, 33 och 35–38 §§ i samma lag i fråga om 7 kap. 2 §,

– 7 kap. 21 § i samma lag i fråga om 7 kap. 3 §,

– 8 kap. 1 och 3 §§ i samma lag i fråga om 8 kap. 4 och 5 §§,

– 8 kap. 4–6 §§ i samma lag i fråga om 8 kap. 4 §,

– 9 kap. 5 § i samma lag i fråga om 9 kap. 1 §,

– 9 kap. 6 § i samma lag i fråga om 9 kap. 2 §,

- 9 kap. 11 § i samma lag i fråga om 9 kap. 3 §,
- 9 kap. 29 § i samma lag i fråga om 9 kap. 12 §,
- 9 kap. 30 § i samma lag i fråga om 9 kap. 13 §,
- 8 kap. 11 § regeringsformen i fråga om 2 kap. 2 §, 3 kap. 28 §, 4 kap. 8 §, 7 kap. 4 §, 8 kap. 6 §, 9 kap. 9, 11 och 12 §§ och 11 kap. 1 §, och
- 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

5 §

Post- och telestyrelsen är regleringsmyndighet och tillsynsmyndighet enligt lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation.

Post- och telestyrelsen ska för Sveriges del fullgöra de uppgifter som

1. den nationella tillsynsmyndigheten har enligt *Europa-parlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012*, och

2. den nationella regleringsmyndigheten har enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120.

Samverkan inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap

9 a §

Post- och telestyrelsen, Affärsverket svenska kraftnät, Försvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Trafikverket ska ingå i en nationell telesamverkansgrupp.

I telesamverkansgruppen ingår även de aktörer som med stöd av 1 kap. 13 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation har ålagts en skyldighet att delta i gruppens arbete.

9 b §

Den nationella telesamverkansgruppen har till uppgift att

1. delta i den fredstida planering som avses i 1 kap. 11 § andra stycket lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation och i planering och samordning av åtgärder inför och vid fredstida krissituationer, och

2. i anslutning till händelser vid fredstida krissituationer eller höjd beredskap stödja arbetet för att

återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer.

Post- och telestyrelsen ansvarar för att leda den nationella telesamverkansgruppens arbete.

Post- och telestyrelsen får meddela ytterligare föreskrifter om formerna för den nationella telesamverkansgruppens arbete.

9 c §

Post- och telestyrelsen får meddela föreskrifter om ersättning för deltagande i den nationella telesamverkansgruppen och i enskilda fall besluta om sådan ersättning.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2024.

2 Ärendet

Post- och telestyrelsen (PTS) lämnade i oktober 2018 en hemställan till regeringen om att införa en lagreglering av samverkansorganet Nationella telesamverkansgruppen (I2019/00059). I denna promemoria, som har tagits fram inom Regeringskansliet (Finansdepartementet), föreslås författningsändringar som syftar till att vissa myndigheter och andra aktörer ska delta i planeringen och samordningen av åtgärder inför och vid frestida krissituationer och höjd beredskap inom ramen för Nationella telesamverkansgruppen.

Den 6 april 2022 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/612 om roaming i allmänna mobilnät i unionen (den omarbetade roamingförordningen). Förordningen trädde i kraft den 1 juli 2022. I promemorian lämnas förslag till författningsändringar för att komplettera den omarbetade roamingförordningen.

3 Elektroniska kommunikationer vid frestida krissituationer och höjd beredskap

3.1 Nuvarande reglering av kommunikationsverksamhet inför eller vid höjd beredskap

Lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation (LEK) tillämpas på elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster med tillhörande faciliteter och tjänster samt annan radioanvändning (1 kap. 2 § LEK). Vid tillämpningen av lagen ska särskilt Sveriges säkerhet liksom elektroniska kommunikationers betydelse för yttrandefrihet och informationsfrihet beaktas (1 kap. 1 § LEK).

I 1 kap. 11 och 12 §§ LEK finns bestämmelser om kommunikationsverksamhet vid höjd beredskap. Vid höjd beredskap får regeringen meddela de föreskrifter om elektroniska kommunikationer som behövs för landets försvar och säkerhet i övrigt. Regleringsmyndigheten får också ålägga vissa tillhandahållare att beakta totalförsvarets behov vid höjd beredskap. I 1 kap. 5 § förordningen (2022:511) om elektronisk kommunikation (FEK) anges att PTS är regleringsmyndighet enligt LEK. Privata aktörer som har fått en skyldighet med stöd av 1 kap. 12 § LEK har rätt till en ersättning som svarar mot kostnaden av skyldigheten (1 kap. 9 § FEK).

När det gäller den frestida planeringen för totalförsvarets behov av elektroniska kommunikationer vid höjd beredskap får PTS efter samråd med Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap meddela föreskrifter om sådan planering (1 kap. 11 § LEK och 1 kap. 8 § FEK). PTS har tagit fram sådana föreskrifter (PTSFS 2022:11) som bl.a. innebär att tillhandahållare av kommunikationsnät eller kommunikationstjänster ska ta fram kontinuitetsplaner för höjd beredskap och krig,

liksom andra planer för att ställa personal till förfogande för samverkan med PTS under höjd beredskap och krig.

3.2 Post- och telestyrelsens kris- och beredskapsansvar för elektroniska kommunikationer

PTS är förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar inom postområdet och området för elektronisk kommunikation, se 1 § förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen. Sedan den 1 oktober 2022 är PTS även beredskapsmyndighet och sektorsansvarig myndighet enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap. Det innebär att PTS har ett särskilt ansvar för beredskapssektorn elektroniska kommunikationer och post.

Som sektorsansvarig myndighet ska PTS bl.a. leda arbetet med att samordna åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. Detta ska ske genom att PTS driver på och stödjer beredskapsmyndigheterna inom sektorn. I beredskapssektorn för elektroniska kommunikationer och post ingår även beredskapsmyndigheterna Affärsverket svenska kraftnät, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Trafikverket. En viktig del av sektorsansvaret är att vara ett stöd i arbetet med att tydliggöra uppgifter och roller inom beredskapssektorn. Det är även viktigt att det finns en myndighet som har översikt över beredskapsläget inom respektive beredskapssektor och verkar för att samverkan med näringslivet sker.

Till uppgiften hör vidare att analysera, förebygga och ha förmåga att motstå sårbarheter, hot eller risker som allvarligt kan hota, skada eller försämra förmågan till den samhällsviktiga verksamheten inom myndighetens ansvarsområde under fredstida krissituationer och vid höjd beredskap. PTS ska även verka för att övriga berörda statliga myndigheter, kommuner, regioner, sammanslutningar och näringsidkare utvecklar sin förmåga i dessa avseenden.

I sammanhanget bör nämnas att ansvaret för att vidta beredskapsåtgärder fortfarande ligger kvar på varje enskild beredskapsmyndighet i enlighet med den s.k. ansvarsprincipen. Ansvarsprincipen innebär att strukturer och ansvarsförhållanden som gäller i fred så långt möjligt ska upprätthållas vid kris och under höjd beredskap och ytterst krig. I ansvaret ingår att vidta alla de åtgärder som krävs för att kunna förebygga, motstå och hantera olyckor och kriser. Principen innebär också ett ansvar för varje aktör att samverka med andra. De sektorsansvariga myndigheternas roll är att driva på och stödja myndigheterna, att föra upp samordningsfrågor på bordet och att beakta behovet av samverkan med vissa särskilt viktiga aktörer och i den mån behov för det finns, stödja att samordning sker.

3.3 Samverkan mellan myndigheter och företag inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap

Företag står för merparten av den samhällsviktiga infrastrukturen inom området för elektronisk kommunikation. Privata aktörer har mycket goda kunskaper om hotbilden mot den digitala infrastrukturen och hur olika hot kan motverkas. Samtidigt kan det hos företag med hög kompetens finnas behov av strategiskt och operativt stöd i händelse av allvarliga attacker. Från det allmännas sida finns det också behov av stöd och samordning för att till fullo dra nytta av företagets kompetens inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. För att upprätthålla infrastrukturen för elektroniska kommunikationer behövs ett väletablerat strategiskt och operativt samarbete mellan staten och näringslivet.

Sedan 2005 finns det frivilliga samarbetsforumet Nationella telesamverkansgruppen mellan myndigheter och företag med syfte att stödja återställandet av den nationella infrastrukturen för elektroniska kommunikationer vid allvarliga störningar i samhället. Telesamverkansgruppen består av myndigheter och de största operatörerna inom området för elektronisk kommunikation. De myndigheter som deltar i gruppen är PTS, Affärsverket svenska kraftnät, Forsvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Trafikverket. I gruppen deltar även Svenska Stadsnätsföreningen (med 90 procent kommunalt ägda medlemmar) samt bolagen Teracom Group AB (statligt ägt), Telia Company AB (delvis statligt ägt), AB Stokab (kommunalt ägt), Global-Connect AB, Hi3G Access AB, Netnod AB, Tele2 Sverige AB och Telenor Sverige AB. De nuvarande kriterierna för deltagande i gruppen är att operatören eller organisationen har egen teknisk utrustning, kunskaper eller resurser som påverkar Sveriges kritiska nationella infrastruktur för elektronisk kommunikation. De personer som deltar i verksamheten är individuellt knutna till gruppen och representerar sina organisationer. Arbetet i gruppen leds av PTS som även finansierar gruppens arbete till viss del. PTS representant har under flera år blivit vald till rollen som ordförande och myndigheten bistår telesamverkansgruppen med administrativt stöd. PTS ansvarar också för att tillhandahålla tekniska plattformar för informationsdelning och samordning.

Operatörer och nätägare hanterar dagligen störningar och mindre allvarliga kriser. De enskilda operatörernas driftledningscentraler har en väl utvecklad förmåga att hantera de störningar och kriser som berör det egna nätet och det egna ansvarsområdet. Större störningar och händelser som avviker från det normala kan emellertid leda till att det uppstår situationer där hanteringen underlättas av att aktörerna kan hjälpa varandra. Exempel på sådana händelser är stormen Gudrun 2005 och skogsbränderna som inträffade under sommaren 2018. Vid en sådan allvarlig störningssituation sammanställer telesamverkansgruppen skadeläget och avger en lägesrapport till PTS. De som deltar i gruppen får också ta del av den gemensamma lägesbilden som PTS har samlat in.

Vid en allvarlig störning ser telesamverkansgruppen även till att inventera och förmedla de resurser som finns tillgängliga inom deltagarnas organisationer för att avhjälpa konsekvenserna av en sådan störning.

Gruppen utarbetar också förslag till exempelvis koordinering och olika lösningar för att tillgodose identifierade behov. Utöver det samarbete som sker mellan de organisationer som deltar i telesamverkansgruppen kan samverkan vid allvarliga störningar även ske med externa aktörer. Organisationerna i gruppen deltar också i olika samarbetsprojekt inom elsektorn och med områdesansvariga aktörer, exempelvis länsstyrelser och kommuner.

Telesamverkansgruppen är alltså ett frivilligt samarbetsorgan, men i Finland är en liknande samarbetsgrupp för störningssituationer reglerad i lag. Samarbetsgruppen för störningssituationer kan enligt den finska lagen innehålla representanter från bl.a. teleföretag och elbolag. Syftet med gruppen är att underlätta koordinationen mellan myndigheter och företag och förbättra samordnandet av de åtgärder som behövs vid hanteringen av störningssituationer (se den finska propositionen RP 221/2013 rd s. 203–205).

4 En reglerad nationell telesamverkansgrupp

4.1 Beredskapen inom sektorn för elektroniska kommunikationer behöver förstärkas

Promemorians bedömning: Post- och telestyrelsen bör få utökade möjligheter att planera och samordna uppgifter inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap inom sektorn för elektroniska kommunikationer.

Skälen för bedömningen: Elektroniska kommunikationer utgör en kritisk del av den digitala infrastrukturen. Samhället är beroende av tillförlitliga elektroniska kommunikationstjänster som fungerar även om samhället drabbas av stora påfrestningar. Elektronisk kommunikation med hög driftsäkerhet och starkt skydd är av mycket stor vikt för Sveriges säkerhet och möjligheter att hantera olika krisförlopp (prop. 2021/22:136, bet. 2021/22:TU17, rskr. 2021/22:302). Utredningen om civilt försvar har bedömt att elektroniska kommunikationer är en av de viktigaste samhällsfunktionerna som är central att upprätthålla vid fredstida kriser, under höjd beredskap och ytterst krig (SOU 2021:25 s. 213).

I dag präglas det globala säkerhetsläget av instabilitet och oföretsägbarhet. Den militära säkerhetspolitiska situationen i Sveriges närområde och i Europa har försämrats ytterligare i och med Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina som inleddes i februari 2022. Digitaliseringen har förändrat hur militära mål och medel utvecklas och används. Olika typer av it-angrepp utgör numera ett av flera militära maktmedel. Kriser eller incidenter som även inbegriper militära maktmedel kan uppstå och militära angreppshot kan aldrig uteslutas. Olika samhällsviktiga verksamheter är i stor utsträckning beroende av varandra, t.ex. när det gäller energisektorn och sektorn för elektronisk kommunikation. Ett

cyberangrepp mot en samhällsviktig verksamhet kan därför få allvarliga och omfattande följder för en eller flera sådana verksamheter och även för totalförsvarets verksamhet (SOU 2021:63 s. 354 och 355).

Samtidigt som digitaliseringen innebär stora fördelar för samhället i stort medför den delvis nya krav på att hantera risker, hot och sårbarheter. Forsvarsberedningen har pekat på att systemen för elektroniska kommunikationer inte är dimensionerade för att hantera påfrestningar vid krig eller krigsfara. I regeringens proposition med inriktning för totalförsvaret 2021–2025 anges att majoriteten av all trafik går i privata nätägares nät, vilket gör att det är viktigt att stärka dessa nät utifrån ett totalförsvarsperspektiv i syfte att uppnå en förmåga som går utöver den som krävs vid fredstida kris. Det rör sig t.ex. om förmåga till uthållighet under långvariga förlopp och att klara många samtidigt händelser som är geografiskt spridda över hela landet. Vidare uttalas att PTS arbete med att stärka robustheten inom elektroniska kommunikationer är av vikt och att åtgärder för att stärka förmågan vid krisberedskap samt förmågan att klara höjd beredskap, då ytterst krig, behöver förstärkas inom området (prop. 2020/21:30 s. 150 och 151). I syfte att stärka och ytterligare intensifiera återuppbyggnaden av det civila försvaret inom elektroniska kommunikationer och post är regeringens inriktning en stegvis förstärkning som omfattar 80 miljoner 2021, 120 miljoner kronor 2022, 150 miljoner kronor 2023, 160 miljoner kronor 2024 och 180 miljoner kronor 2025 (prop. 2020/21:30 s. 125 och 126).

Mot bakgrund av det uttalade behovet av förstärkt beredskap på området för elektroniska kommunikationer liksom PTS uppgift som sektorsansvarig myndighet bör det säkerställas att det finns stabila förutsättningar inom beredskapssektorn att planera och samordna uppgifter inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. Det är lämpligt om ett sådant arbete kan ske i redan upparbetade och väletablerade former, så som inom ramen för Nationella telesamverkansgruppen. För att PTS kontinuerligt ska kunna förvalta ett organ som telesamverkansgruppen och säkerställa att personal avsätts till funktionen inför eller vid en krissituation eller höjd beredskap finns det skäl att göra deltagandet i planerings- och samordningsarbetet obligatoriskt för de mest centrala aktörerna. En reglering i lag behövs för att säkerställa medverkan från exempelvis privata aktörer och för att på ett ändamålsenligt sätt reglera tystnadsplikt. Myndigheternas deltagande bör regleras i förordning, se avsnitt 4.3.

4.2 Vissa aktörer får åläggas en skyldighet att delta i kris- och beredskapsarbetet inom sektorn för elektroniska kommunikationer

Promemorians förslag: Regleringsmyndigheten får ålägga den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster eller andra aktörer som har kunskaper eller resurser av betydelse för att upprätthålla funktionen av sådana nät eller tjänster att på visst sätt delta i totalförvarsplaneringen och i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer inom sektorn för elektroniska kommunikationer. Regleringsmyndigheten får också ålägga dessa aktörer att på visst sätt stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid fredstida krissituationer eller höjd beredskap. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om arbetet med att delta i planeringen och samordningen eller att återställa infrastrukturen.

Regleringsmyndigheten ska upphäva eller ändra ett beslut om sådant åläggande när det är motiverat med hänsyn till syftet med beslutet.

Skälen för förslaget

Vissa aktörer bör kunna åläggas att delta i totalförvarsplaneringen och i planeringen och samordningen inför eller vid fredstida krissituationer

Elektroniska kommunikationer fyller en mycket viktig samhällsfunktion som behöver tryggas så långt det är möjligt vid såväl höjd beredskap som svåra påfrestningar på samhället i fredstid. Nätägares åtgärder som generellt ökar skyddet mot avbrott och störningar, t.ex. genom att säkerställa redundans och reservkraft, är avgörande för att minska risker och hot samtidigt som de säkerställer att elektroniska kommunikationer är effektiva, säkra och robusta. Det behövs även en samverkan mellan nätägare för att åstadkomma en totalt sett god redundans i näten. Erfarenheter från tidigare fredstida krissituationer har visat att det är av central betydelse att olika aktörer har förmåga att samarbeta för att minimera konsekvenserna av störningar och avbrott samt för att effektivisera återställningsarbetet. Med en fungerande samordning är det också möjligt att undvika onödigt dubbelarbete och korta tiden som olika störningar inom området för elektroniska kommunikationer påverkar samhället.

Inom beredskapssektorn för elektroniska kommunikationer deltar i dag privata aktörer i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap genom frivillig medverkan i Nationella telesamverkansgruppen. Även myndigheternas deltagande i gruppen är frivilligt. Det frivilliga åtagande som den nuvarande telesamverkansgruppen bygger på fungerar väl och det finns en hög grad av tillit och förståelse för varandras roller och ansvar i gruppen. Samtidigt finns det ett behov av att ytterligare förbättra förutsättningarna för dels det förebyggande arbetet inom sektorn, dels uppgiften att hantera samhällsomfattande kriser, höjd beredskap och ytterst krig.

PTS har möjlighet att med stöd av 1 kap. 12 § LEK ålägga tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommuni-

kationstjänster som är av särskild betydelse att på visst sätt beakta totalförsvarets behov av elektronisk kommunikation under höjd beredskap. PTS har vidare enligt 1 kap. 11 § LEK och 1 kap. 8 § FEK föreskriftsrätt för den fredstida planeringen för totalförsvarets behov av elektroniska kommunikationer under höjd beredskap. PTS har däremot ingen möjlighet att ålägga privata aktörer en skyldighet att delta i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer. Inte heller finns det någon skyldighet för privata aktörer att delta i totalförvarsplaneringen inom sektorn för elektroniska kommunikationer. Det bör därför regleras i lag att vissa aktörer, bl.a. de som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster, får åläggas att på visst sätt delta i totalförvarsplaneringen och i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer inom sektorn för elektroniska kommunikationer. Bestämelsen bedöms främst komma att tillämpas på privata aktörer men har utformats för att även kunna omfatta andra, t.ex. en kommun som väljer att driva ett stadsnät i förvaltningsform.

Vilka aktörer som behöver delta i arbetet kan komma att förändras över tid. Exempelvis kan verksamhetsöverlåtelse eller förändrade bolagsstrukturer innebära att organisationer som deltar i verksamheten behöver tillföras eller uteslutas med relativt kort varsel. Regleringsmyndigheten, dvs. PTS, bör därför få besluta om det aktuella åläggandet. Myndigheten bör, av samma skäl, även upphäva eller ändra ett beslut om ett åläggande när det är motiverat med hänsyn till syftet med beslutet.

Förutom tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster behöver vissa andra aktörer som har kunskaper eller resurser av betydelse för att upprätthålla funktionen av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster delta i arbetet. Utöver de organisationer som redan i dag finns representerade i telesamverkansgruppen kan denna krets omfatta vissa underleverantörer som på grund av sin roll har kunskaper eller resurser som kan komma till användning i arbetet. Det kan bl.a. röra sig om aktörer som genom avtal med teleoperatörer tillhandahåller service- eller reparationspersonal. Teleoperatörerna har normalt sett endast en mycket begränsad fältorganisation inom bolagen. Övriga resurser upphandlas av andra aktörer. När det gäller schaktning och andra markarbeten har bolagen vanligtvis ingen egen förmåga alls. Samtidigt är personal som kan utföra sådana arbeten nödvändig för att säkerställa kommunikationsnätets funktion över tid. Det är därför viktigt att ett fåtal större aktörer med den typen av uppgifter kan delta i gruppens arbete. Även föreningar som på olika sätt företräder eller samordnar tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster är exempel på aktörer som kan ha sådana kunskaper eller resurser som behövs i arbetet. Regleringsmyndighetens åläggande bör därför även få riktas mot andra aktörer som har kunskaper eller resurser av betydelse för att upprätthålla funktionen av elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster.

Uppgifter inför eller vid fredstida krissituationer

Privata aktörer deltar redan i dag i arbetet med att planera och samordna åtgärder vid fredstida krissituationer inom sektorn för elektroniska

kommunikationer. Detta arbete bör kunna fortsätta på liknande sätt framöver. I det sammanhanget är den nationella telesamverkansgruppen väl lämpad för att tillgodose att uppgifterna som följer av förordningen om statliga myndigheters beredskap ska kunna genomföras på ett effektivt och ändamålsenligt sätt.

Med fredstida krissituationer avses situationer som avviker från det normala, drabbar många människor, drabbar stora delar av samhället eller hotar grundläggande värden. Sådana situationer innebär en allvarlig störning eller en överhängande risk för en allvarlig störning av viktiga samhällsfunktioner och kräver samordnade och skyndsamma åtgärder från flera aktörer. Det behöver inte vara fråga om händelser som drabbar hela landet. En storm eller en översvämning som endast lokalt eller regionalt drabbar många människor kan utgöra en sådan krissituation som avses. Det ska dock vara fråga om händelser som inte kan hanteras av berörda aktörer var för sig utan som kräver koordinerade åtgärder från flera aktörer (se 6 § förordningen om statliga myndigheters beredskap och SOU 2021:25 s. 453–455).

När exempelvis en storm orsakar störningar på infrastrukturen för elektroniska kommunikationer är det ofta nödvändigt att koordinera och prioritera olika aktörers reparationer för att infrastrukturen ska kunna återställas. En förutsättning för att sådana åtgärder ska kunna genomföras effektivt är att det redan före händelsen finns en gemensam planering för samordning av insatsen. Detta arbete sker i dag i den nationella telesamverkansgruppen. Deltagarna i gruppen bör ha kännedom om och förståelse för de övriga aktörernas planer. Det är också viktigt att de som deltar i verksamheten kan utnyttja kunskap som finns hos de andra organisationerna och myndigheterna i gruppen. En sådan planering och samordning gör det möjligt att exempelvis undvika situationer där reservaggregat i onödan transporteras till sådana basstationer för mobilnät där reparatörer redan är på väg att återställa strömförsörjning som har varit bruten på grund av storm. Planering och samordning av åtgärder vid fredstida krissituationer bör även innefatta åtgärder för att på visst sätt stödja att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till sådana situationer. Regleringsmyndigheten bör därför ges möjlighet att ålägga den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster eller andra aktörer som har kunskaper eller resurser av betydelse för att upprätthålla funktionen av sådana nät eller tjänster att på visst sätt stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till sådana situationer.

Vidare måste telesamverkansgruppen kunna inhämta och förmedla viss information som behövs för utförandet av uppdraget. Deltagarna i gruppen bör exempelvis kunna få i uppdrag att inhämta sådana lägesbilder som behövs för att minimera de skadliga konsekvenserna av en viss störningssituation. Informationen kan t.ex. gälla kommunikationsnätets kunder inom ett störningsområde, service och funktioner som är beroende av att näten fungerar eller nätens struktur och andra tekniska frågor. Det informationsutbyte som sker mellan deltagarna i gruppen får inte motverka, begränsa eller snedvrída konkurrensen på området. PTS, som både är reglerings- och tillsynsmyndighet enligt LEK, måste därför

säkerställa att informationsdelningen inte får konkurrensbegränsande effekter på ett sätt som strider mot lagens konkurrensfrämjande ändamål.

Uppgifter inför eller vid höjd beredskap

I PTS föreskrifter och allmänna råd om säkerhet i nät och tjänster (PTSFS 2022:11) finns bestämmelser om den fredstida planering för totalförsvarets behov av elektroniska kommunikationer. Bestämmelserna innebär bl.a. att tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster ska ta fram kontinuitetsplaner för höjd beredskap och krig, liksom andra planer för att ställa personal till förfogande för samverkan med PTS under höjd beredskap och krig.

Förmågan att hantera fredstida krissituationer ger en grundläggande förmåga att kunna hantera situationer under höjd beredskap. Det finns därför ett behov av att kunna säkerställa att vissa privata aktörer deltar i övningar och i planeringen inför höjd beredskap. Privata aktörer deltar redan i dag i aktiviteter inom den nationella telesamverkansgruppen som syftar till att gruppen ska kunna vara ett operativt och samordnande stöd vid allvarliga störningar. En del av det förberedande arbetet kan t.ex. vara att ta fram rekommendationer som berörda aktörer kan använda i sin fredstida planering för att hålla verksamheten i organisationen aktuell under höjd beredskap och ytterst i krig. En annan del kan vara att i samband med sådana situationer inhämta och förmedla information.

På samma sätt som under fredstida krissituationer bör vissa privata aktörer kunna åläggas att stödja återställandet av infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid höjd beredskap. Regleringsmyndigheten bör därför ges möjlighet att ålägga den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster eller andra aktörer som har kunskaper eller resurser av betydelse för att upprätthålla funktionen av sådana nät eller tjänster att på visst sätt stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer även i anslutning till händelser vid höjd beredskap. Återställandearbetet kan exempelvis bli aktuellt vid situationer då samhället har ett behov av att ett visst elektroniskt kommunikationsnät ska återställas i drift. Aktörerna skulle då kunna ställa sina nät till förfogande för åtgärder som möjliggör återställande av infrastrukturen för elektroniska kommunikationer.

Ett åläggande får avse ett deltagande i den nationella telesamverkansgruppens arbete

De uppgifter som ett åläggande kan omfatta motsvarar sammanfattningsvis de uppgifter som den nationella telesamverkansgruppen utför i dag. Regleringsmyndighetens ålägganden får därför avse att på ett visst sätt delta i den nationella telesamverkansgruppens arbete.

För att möjliggöra en reglering av de uppgifter som ingår i det arbete som ett åläggande kan innefatta i förordning bör det i LEK införas ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om arbetet som ett åläggande från regleringsmyndigheten kan omfatta. Med stöd av detta bemyndigande föreslås en reglering av den nationella telesamverkansgruppens arbete i förordningen om elektronisk kommunikation (se vidare avsnitt 4.3).

Tillsynsåtgärder enligt lagen om elektronisk kommunikation blir tillämpliga

De bestämmelser om skyldighet för vissa aktörer att delta i totalförsvarsplaneringen och i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer samt att stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer som föreslås bör införas i LEK. Det innebär att regleringen kommer att omfattas av bestämmelserna om tillsynsåtgärder i 11 kap. LEK och om överklagande och verkställighet av beslut i 15 kap. De aktörer som åläggs att delta i kris- och beredskapsarbetet kan därför exempelvis föreläggas att följa ett åläggande med stöd av bestämmelserna i 11 kap. LEK i de fall ett beslut om åläggande inte följs. Tillsynsåtgärdena blir däremot inte aktuella i förhållande till de myndigheter som deltar i telesamverkansgruppens arbete.

Regleringen innebär inget avsteg från ansvarsprincipen

Den föreslagna regleringen innebär inte någon ändring av eller avsteg från ansvarsprincipen, dvs. principen om att alla aktörer i totalförsvaret måste ta ansvar för att stärka beredskapen och förmågan att genomföra verksamhet även under kris och ytterst i krig. Nationella telesamverkansgruppen är i dag en sammanslutning med en koordinerande och rådgivande funktion. För att gruppen ska kunna uppnå sitt syfte är det av central betydelse att gruppens verksamhet även fortsättningsvis har en stark förankring i representanternas hemorganisationer. På så sätt kan förslag till åtgärder från gruppen få gehör och genomföras i de organisationer som ingår i gruppen.

4.3 Den nationella telesamverkansgruppen regleras

Promemorians förslag: Post- och telestyrelsen, Affärsverket svenska kraftnät, Försvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Trafikverket ska ingå i en nationell telesamverkansgrupp. Post- och telestyrelsen ska även få ålägga andra aktörer att ingå i gruppen.

Den nationella telesamverkansgruppen ska ha till uppgift att delta i den fredstida planeringen för totalförsvarets behov av elektroniska kommunikationer under höjd beredskap och i planering och samordning av åtgärder inför och vid fredstida krissituationer. Telesamverkansgruppen ska även i anslutning till händelser vid fredstida krissituationer eller höjd beredskap stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer.

Post- och telestyrelsen ska ansvara för och leda den nationella telesamverkansgruppens arbete. Myndigheten ska även ges rätt att meddela ytterligare föreskrifter om formerna för telesamverkansgruppens arbete.

Skälen för förslaget

De myndigheter som deltar i telesamverkansgruppen i dag bör även fortsättningsvis ingå i gruppen

De myndigheter som för närvarande deltar i Nationella telesamverkansgruppen är Affärsverket svenska kraftnät, Försvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, PTS och Trafikverket. Av dessa är det endast Försvarsmakten som inte ingår i beredskapssektorn för elektroniska kommunikationer och post enligt förordningen om statliga myndigheters beredskap. PTS har som sektorsansvarig myndighet ett ansvar för att leda arbetet med att samordna åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. Övriga beredskapsmyndigheter i sektorn ska delta i arbetet. Det bör därför i FEK föreskrivas att Affärsverket svenska kraftnät, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Trafikverket ska ingå i den nationella telesamverkansgruppen. Mot bakgrund av att Försvarsmakten ingår i gruppens arbete i dag och därtill har ett ansvar för att samordna myndighetens egen försvarsplanering med motsvarande planering inom övriga delar av totalförsvaret, är det nödvändigt att Försvarsmakten ingår i samma krets. Det bör vidare upplysas om att de aktörer som med stöd av LEK har ålagts en skyldighet att ingå i gruppen hör till kretsen. Den omständigheten att samverkan nu regleras innebär som nämnts i avsnitt 4.2 inget avsteg från ansvarsprincipen.

Den nationella telesamverkansgruppens uppgifter

Den nationella telesamverkansgruppen ska ha till uppgift att delta i den fredstida planeringen för totalförsvarets behov av elektroniska kommunikationer under höjd beredskap och i planering och samordning av åtgärder inför och vid fredstida krissituationer. Telesamverkansgruppen ska också stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid fredstida krissituationer eller höjd beredskap. I avsnitt 4.2 beskrivs vilka uppgifter och åtgärder som kan bli aktuella i arbetet inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. Till skillnad från verksamheten i den nuvarande telesamverkansgruppen innebär den föreslagna regleringen att gruppen även kommer att ha vissa uppgifter under höjd beredskap. Enligt förordningen om statliga myndigheters beredskap har beredskapsmyndigheterna vissa uppgifter inför eller vid höjd beredskap (se bl.a. 10, 11, 20 och 21 §§). Den nationella telesamverkansgruppen bör kunna utgöra ett verktyg i myndigheternas samordnade arbete för att på ett effektivt och ändamålsenligt sätt genomföra de uppgifter inom beredskapssektorn som anges i förordningen. Det innebär bl.a. att gruppens verksamhet under fredstid bör kunna innefatta planering som gör det möjligt för samhället att hantera situationer som kan uppstå om beredskapen i landet höjs.

Avsikten är inte att i övrigt införa några större ändringar i fråga om hur gruppens verksamhet bedrivs. Gruppen ska även fortsättningsvis ha en koordinerande och rådgivande funktion. Den kommer inte att fatta några gemensamma beslut i förhållande till privata aktörer eller på något annat sätt utöva förvaltningsuppgifter. Som utgångspunkt bör arbetet i telesamverkansgruppen alltså utföras på samma sätt som i dag, dvs. att vid en allvarlig störning ta fram och dela lägesrapporter inom sektorn,

inventera och förmedla tillgängliga resurser, koordinera och ge förslag till lösningar för att tillgodose identifierade behov och tillse att samverkan sker såväl mellan medlemmarna i gruppen som externt med olika aktörer i samhället.

I vissa situationer kan det finnas en skyldighet för PTS och andra myndigheter som deltar i gruppens arbete att föra vidare sådan information som samlats in till Regeringskansliet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Försvarsmakten (se 12, 22 och 25 §§ förordningen om statliga myndigheters beredskap). Den nationella telesamverkansgruppen bör även kunna användas för att genom PTS förmedla analyserad information till andra myndigheter och kommuner och regioner som kan använda informationen i sin beredskapsplanering. Genom PTS ska gruppen också kunna förmedla information som har sammanställts och analyserats till andra aktörer i syfte att minska negativa konsekvenser för samhället vid allvarliga störningssituationer. Sådana aktörer kan exempelvis vara lokala räddningsledare eller samordnare av sjuk- och ambulanstransporter. I avsnitt 4.1 och 4.2 bedöms att den nationella telesamverkansgruppen verksamhet bör regleras. Förutom bestämmelsen som pekar ut vilka myndigheter som ska ingå i gruppen bör det i FEK införas bestämmelser om huvuddragen i telesamverkansgruppens uppgifter. Det bör därför införas bestämmelser om att telesamverkansgruppen ska ha till uppgift att delta i den fredstida planeringen för totalförsvarets behov av elektroniska kommunikationer under höjd beredskap och i planering och samordning av åtgärder inför och vid fredstida krissituationer. Telesamverkansgruppen ska också stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid fredstida krissituationer eller höjd beredskap.

PTS ska ansvara för och leda den nationella telesamverkansgruppens arbete

PTS ansvarar i dag för administrationen av Nationella telesamverkansgruppens verksamhet och står för vissa kostnader som verksamheten medför. Myndighetens representant är vald som ordförande och leder arbetet i gruppen. PTS bistår vidare med egen personal och finansierar det stöd till sekretariatet som Svenska Lottakåren står för. Därutöver svarar PTS bl.a. för kostnader som är kopplade till drift och förvaltning av det digitala verktyg för informationsdelning och konferensstöd som telesamverkansgruppen använder (NTSG-portalen). Vidare tillhandahåller myndigheten viss kommunikationsutrustning till deltagarna för att samverkan ska kunna ske i olika krissituationer. PTS står också till viss del för kostnader i samband med möten, exempelvis lokalkostnader och kostnader för mat. Vid en del tillfällen bekostar myndigheten också gemensamma transporter till och från möten för samtliga deltagare i gruppen. Genom det sektorsansvar som följer av förordningen om statliga myndigheters beredskap har PTS tilldelats ett ansvar för kris- och beredskapsarbetet inom sektorn för elektroniska kommunikationer och post. PTS bör därför ansvara för och leda arbetet i den nationella telesamverkansgruppen. En sådan bestämmelse bör införas i FEK. Myndigheten bör även ges rätt att meddela ytterligare föreskrifter om formerna för telesamverkansgruppens arbete. Föreskriftsrätten kan

exempelvis användas för att formalisera förfarandet för sammankallande av telesamverkansgruppen och bl.a. ange i vilka situationer gruppen kan aktiveras vid andra tillfällen än vid planerade träffar. Andra exempel på föreskrifter som skulle kunna komma i fråga är bestämmelser om genomförande av s.k. kallelsetester och rutiner för anmälan av en organisations representant för deltagande i gruppens arbete.

4.4 Ersättning för vissa aktörers deltagande i den nationella telesamverkansgruppen

Promemorians förslag: Post- och telestyrelsen får meddela föreskrifter om ersättning för deltagande i den nationella telesamverkansgruppen och i enskilda fall besluta om sådan ersättning.

Skälen för förslaget: Den föreslagna regleringen kan innebära en skyldighet för vissa aktörer att delta i den nationella telesamverkansgruppens arbete. De aktörer som åläggs att delta i gruppens arbete bör kunna få ersättning för vissa kostnader hänförliga till deltagandet. PTS bör därför få möjlighet att lämna ersättning till sådana aktörer för kostnader hänförliga till telesamverkansgruppens arbete som myndigheten bedömer är nödvändiga, exempelvis kostnader för transport och logi för att delta i arbetet. Myndigheten bör därför få meddela föreskrifter om ersättning till de aktörer som åläggs att delta i telesamverkansgruppen och i enskilda fall besluta om ersättningen. Ersättningsbehoven kan komma att förändras över tid. Det bör därför inte införas någon begränsning i fråga om vilka kostnader som får ersättas.

4.5 Tystnadsplikt i den nationella telesamverkansgruppen

Promemorians förslag: Den som på grund av ett åläggande från regleringsmyndigheten deltar i eller har deltagit i totalförvarsplaneringen, i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer eller i arbetet med att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer ska inte obehörigen få föra vidare eller utnyttja det som han eller hon genom deltagandet har fått del av eller tillgång till i form av uppgifter om

1. förhållanden av betydelse för att förebygga och hantera fredstida krissituationer,
2. förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet, eller
3. en enskilds affärs- eller driftförhållanden.

I det allmännas verksamhet ska i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

Tystnadsplikten ska i vissa fall ges företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter enligt tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

Skälen för förslaget

Behovet av öppenhet och sekretess i gruppens verksamhet

För att telesamverkansgruppen ska kunna fungera på ett effektivt sätt är det av central betydelse att samarbetet mellan gruppens deltagare fungerar väl. Det är viktigt att en öppen dialog kan förekomma i kontakterna mellan representanterna i gruppen och att de deltagare som är näringsidkare inte undanhåller viktig information av rädsla för att uppgifterna ska spridas vidare eller utnyttjas i konkurrenssyfte. I vissa fall kan det också finnas behov för myndigheter som deltar i arbetet att dela med sig av känsliga uppgifter till andra deltagare i gruppen.

När det gäller telesamverkansgruppens verksamhet avseende fredstida krissituationer och höjd beredskap finns det ett flertal sekretessbestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, som kan aktualiseras.

Myndighetssekretess vid fredstida kriser

I det allmännas verksamhet gäller sekretess bl.a. för uppgifter som hänförs sig till en myndighets verksamhet som består i risk- och sårbarhetsanalyser avseende fredstida krissituationer, planering och förberedelser inför sådana situationer eller hantering av sådana situationer, om det kan antas att det allmännas möjligheter att förebygga och hantera fredstida kriser motverkas om uppgiften röjs (18 kap. 13 § OSL). Den tystnadsplikt som följer av bestämmelsen har företräde framför meddelarfriheten enligt tryckfrihetsförordningen, TF, och yttrandefrihetsgrundlagen, YGL, (18 kap. 19 § första stycket OSL).

I den mån verksamheten i den nationella telesamverkansgruppen rör planering och samordning avseende fredstida krissituationer finns det alltså ett sekretesskydd i det allmännas verksamhet. Eftersom sekretessbestämmelsen gäller både hos den utlämnande och den mottagande myndigheten hindrar den inte att det sker ett utbyte av uppgifter mellan myndigheter (se prop. 2004/05:5 s. 264).

Verksamheten i telesamverkansgruppen innebär också att känsliga uppgifter kan behöva lämnas ut till berörda näringsidkare eller andra sammanslutningar. Detta kan i vissa fall ske med ett förbehåll som inskränker den enskildes rätt att lämna uppgifterna vidare eller utnyttja dem (10 kap. 14 § OSL). Om ett förbehåll inte kan ställas upp, hindrar det inte att en uppgift ändå lämnas ut till en enskild om det anses nödvändigt för att en myndighet inom telesamverkansgruppen ska kunna fullgöra sin verksamhet (10 kap. 2 § OSL). Den möjligheten ska dock tillämpas mycket restriktivt. En lagreglerad tystnadsplikt som omfattar privata aktörer som tar emot uppgifter avseende fredstida krissituationer skulle minska risken för att känsliga uppgifter blir allmänt kända. Detta bedöms innebära att dessa aktörer kan ta del av vissa sådana uppgifter utan att det kan antas uppstå risk för skada.

Myndighetssekretess vid höjd beredskap

När det gäller totalförsvarsplanering finns det en lagstadgad skyldighet för näringsidkare att delta i en sådan planering. På begäran av bl.a. PTS ska en näringsidkare också bidra med upplysningar om sin verksamhet som

myndigheten kan behöva för sitt planeringsarbete, se lagen (1982:1004) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen och förordningen (1982:1005) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen. Tystnadsplikt gäller, enligt 7 § samma lag, för den som på grund av bestämmelserna får del av vissa känsliga uppgifter. I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i OSL, exempelvis om sekretess för uppgifter om enskilda affärs- och driftförhållanden eller uppgifter som rör totalförsvaret (prop. 1981/82:179 s. 15).

Enligt 15 kap. 2 § OSL gäller sekretess för uppgift som rör verksamhet för att försvara landet eller planläggning eller annan förberedelse av sådan verksamhet eller som i övrigt rör totalförsvaret, om det kan antas att det skadar landets försvar eller på annat sätt vållar fara för rikets säkerhet om uppgiften röjs. Bestämmelsen reglerar den s.k. försvarssekretessen. Den omfattar alla de olika verksamheter som är av betydelse för landets samlade försvarsåtgärder och alltså inte bara rent militära företeelser. Även åtgärder inom det civila försvaret kan alltså omfattas av sekretess om de på något sätt har betydelse för Sveriges säkerhet (se prop. 1979/80:2 s. 132–135). Det finns därmed ett sekretesskydd som gäller för uppgifter i det allmännas verksamhet som rör höjd beredskap.

På samma sätt som när det gäller sekretess avseende fredstida kris-situationer kan en myndighet under vissa förutsättningar lämna ut uppgifter som omfattas av sekretess enligt bestämmelsen med ett förbehåll, alternativt utan förbehåll om det är nödvändigt för att myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet (10 kap. 2 och 14 §§ OSL). Eftersom bestämmelsen om försvarssekretess ska tillämpas av alla myndigheter, kan uppgifterna vanligtvis lämnas från en myndighet till en annan. Det bör som utgångspunkt inte kunna antas att det skadar landets försvar eller på annat sätt vållar fara för rikets säkerhet med ett sådant utlämnande då uppgifterna fortsätter att omfattas av sekretess. En förutsättning för att det över huvud taget ska komma i fråga att lämna ut sådana uppgifter till någon enskild bör i många fall vara att också denna aktör omfattas av tystnadsplikt. Detta gäller även vissa andra sekretessbestämmelser som eventuellt skulle kunna aktualiseras med anledning av telesamverkansgruppens verksamhet under höjd beredskap, exempelvis s.k. utrikessekretess (se 15 kap. 1 § OSL).

Myndighetssekretess för en enskilda affärs- och driftförhållanden

I den utsträckning som regeringen meddelar föreskrifter om det gäller sekretess för vissa uppgifter i en statlig myndighets verksamhet som består i bl.a. utredning, planering och stödverksamhet med avseende på t.ex. näringslivet (se 30 kap. 23 § OSL). Enligt första punkten i paragrafen gäller sådan sekretess för en uppgift om en enskilda affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. Enligt paragrafens andra punkt gäller sekretessen även för en uppgift om andra ekonomiska eller personliga förhållanden för den som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för myndighetens verksamhet. Sekretessen enligt den andra punkten är absolut, vilket innebär att sekretess

gäller för uppgifterna oavsett om ett utlämnande skulle innebära skada eller inte.

Regeringen har föreskrivit att sekretess ska gälla för sådana uppgifter i statliga myndigheters verksamhet som består av utredning och planering enligt förordningen om statliga myndigheters beredskap och förordningen om totalförsvaret och höjd beredskap eller enligt motsvarande äldre bestämmelser, se 9 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641), OSF, och punkten 123 i den tillhörande bilagan. Sekretessen gäller därmed för verksamhet som är relaterad till både fredstida krissituationer och höjd beredskap. En delvis motsvarande sekretess kan också i vissa situationer gälla i frågor som rör samhällsplanering och försörjningsberedskap (se 38 kap. 6 § OSL).

Mot bakgrund av det ytterligare sekretesskydd som bestämmelserna om enskildas affärs- och driftförhållanden medför är det inte uteslutet att myndigheter inom telesamverkansgruppen i vissa fall kan vara förhindrade att lämna ut information om enskilda, exempelvis till andra aktörer inom gruppen. En tystnadsplikt som hindrar privata aktörer från att lämna ut uppgifter om enskildas affärs- och driftförhållanden torde i många fall innebära att dessa aktörer kan ta del av vissa sådana uppgifter utan att det kan antas uppstå risk för skada.

Inom gruppen bedöms det inte finnas något behov av att dela sådana uppgifter som i det allmänna verksamheten omfattas av absolut sekretess enligt 30 kap. 23 § första stycket 2 OSL. Någon reglering som gäller sådana uppgifter bör därför inte införas.

Deltagarna i gruppen bör omfattas av tystnadsplikt

Den nationella telesamverkansgruppens planerings- och samordningsfunktion innebär att gruppen kan behöva inhämta och förmedla information samt utarbeta handlingar som innehåller uppgifter som är känsliga ur säkerhetssynpunkt. Om exempelvis uppgifter som rör risker och sårbarheter i det elektroniska kommunikationsnätet sprids till obehöriga kan uppgifterna komma att utnyttjas för att skada samhället.

Vidare förutsätter telesamverkansgruppens verksamhet att privata aktörer på olika sätt medverkar och att det inom gruppen finns goda möjligheter till menings- och erfarenhetsutbyte. De privata aktörer som deltar i totalförsvarsplaneringen och i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer kan inom ramen för gruppens arbete i vissa fall behöva få del av information som inte bör föras vidare. Deltagarna måste också ha möjlighet dela med sig av intern information av känslig karaktär utan att uppgifterna blir offentliga. Det bör därför övervägas om det bör införas en tystnadsplikt för enskilda som genom sitt deltagande i telesamverkansgruppen får reda på känsliga uppgifter.

En författningsreglerad tystnadsplikt utgör en inskränkning av yttrandefriheten, oavsett om den följer av offentlighets- och sekretesslagen eller av bestämmelser om tystnadsplikt. Yttrandefriheten får begränsas genom lag. En sådan begränsning får göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den. För yttrandefriheten gäller vidare att den får inskränkas med hänsyn till

bl.a. rikets säkerhet. Vid bedömandet av vilka begränsningar som får göras ska särskilt beaktas vikten av vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet i politiska, religiösa, fackliga, vetenskapliga och kulturella angelägenheter (2 kap. 20 § första stycket, 21 § och 23 § första och andra styckena regeringsformen).

För att telesamverkangruppens arbete ska få förutsättningar att uppnå sitt syfte behöver det säkerställas att deltagarna kan dela med sig av känslig information utan att uppgifterna blir offentliga. En tystnadsplikt bör därför införas för den enskilde som deltar eller har deltagit i totalförvarsplaneringen, i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer eller i arbetet med att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer med anledning av ett sådant åläggande från PTS som nu föreslås. På motsvarande sätt som är fallet för offentliga aktörer bör tystnadsplikten omfatta uppgifter om förhållanden av betydelse för att förebygga och hantera fredstida krissituationer samt för uppgifter om förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet (jfr 15 kap. 2 § och 18 kap. 13 § OSL).

I likhet med vad som gäller för statliga myndigheter bör tystnadsplikten även gälla för uppgifter om enskilda affärs- eller driftförhållanden (se bl.a. 9 § första punkten OSF och punkten 123 i den tillhörande bilagan, jfr 38 kap. 7 § första punkten OSL).

Den tystnadsplikt som föreslås avser alltså att skydda uppgifter som i offentlig verksamhet skyddas av offentlighets- och sekretesslagen. Även om tystnadsplikten uttrycks på olika sätt är målsättningen att uppgifterna ska skyddas på motsvarande sätt hos privata och offentliga aktörer. Det är då naturligt att vid tolkning av obehörighetsrekvisitet söka ledning i offentlighets- och sekretesslagens bestämmelser (jfr bl.a. prop. 1980/81:28 s. 23, prop. 2016/17:31 s. 41 och prop. 2017/18:105 133 och 134.). Även den rättspraxis som finns rörande tillämpningen av andra bestämmelser om tystnadsplikt där obehörighetsrekvisitet används bör kunna tjäna som ledning vid tolkningen och tillämpningen av regleringen som nu föreslås.

Den begränsning av yttrandefriheten som en sådan tystnadsplikt innebär går inte utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet. Sammantaget bedöms den vara förenlig med det skydd för yttrandefriheten som regeringsformen innebär.

Det bör alltså införas en tystnadsplikt för den som med anledning av ett åläggande från regleringsmyndigheten deltar i eller har deltagit i totalförvarsplaneringen, i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer eller i arbetet med att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer. En sådan person bör inte obehörigen få föra vidare eller utnyttja det som han eller hon genom deltagandet har fått del av eller tillgång till i form av uppgifter om förhållanden av betydelse för att förebygga och hantera fredstida krissituationer, förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet eller uppgifter om enskilda affärs- eller driftförhållanden.

Den som bryter mot tystnadsplikten kan dömas för brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

I det allmänna verksamhet bör i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

Meddelarfriheten för deltagarna bör till viss del begränsas

Med meddelarfrihet avses rätten att lämna uppgift i vilket ämne som helst för publicering i de medier som omfattas av TF och YGL (1 kap. 1 och 7 §§ TF samt 1 kap. 1 och 10 §§ YGL). Rätten att meddela eller offentliggöra uppgifter som följer av TF och YGL har som huvudregel företräde framför tystnadsplikten. Det finns dock vissa undantag från meddelarfriheten som innebär att en meddelare kan straffas för sitt uppgiftslämnande. Det rör sig om fall där utlämnandet av uppgifter omfattar vissa grövre brott mot rikets säkerhet, ett oriktigt utlämnande av hemlig handling eller ett uppsåtligt åsidosättande av s.k. kvalificerad sekretess, bryter meddelarfriheten (7 kap. 20 § TF och 5 kap. 4 § YGL). Tystnadsplikten har alltså helt eller delvis företräde framför meddelarfriheten på vissa områden.

Den tystnadsplikt som följer av bestämmelsen om sekretess vid fredstida krissituationer i 18 kap. 13 § OSL har i sin helhet företräde framför meddelarfriheten enligt TF och YGL (18 kap. 19 § första stycket OSL). Skälet för denna inskränkning av meddelarfriheten är att om uppgifter om t.ex. allvarliga sårbarheter i myndigheternas processer blir allmänt kända och utnyttjas för angrepp mot myndigheterna, skulle det kunna leda till stora skador för myndigheterna, enskilda och samhället i stort (prop. 2004/05:5 s. 265).

Även den tystnadsplikt som följer av försvarssekretessen i 15 kap. 2 § OSL inskränker meddelarfriheten i stor utsträckning. Regleringen innebär att rätten att meddela och offentliggöra uppgifter är starkt begränsad på försvarssekretessens område (15 kap. 6 § OSL med hänvisningar). Meddelarfriheten är därutöver inskränkt när det gäller vissa uppgifter om ekonomiska eller personliga förhållanden för den som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för myndighetens verksamhet (30 kap. 23 § första stycket 2 och 30 § OSL samt 9 § OSF).

Stor återhållsamhet bör iaktas när man överväger om en inskränkning ska göras i rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. Faktorer att beakta vid sådana överväganden är t.ex. vilken styrka sekretessen har och om uppgiften har lämnats i en förtroendesituation (prop. 1979/80:2 del A s. 111 och 112).

Det föreslås i denna promemoria att tystnadsplikt ska gälla för enskilda som deltar i totalförsvarsplaneringen och i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer. Syftet med förslaget är bl.a. att ett sekretesskydd motsvarande det som gäller i det allmänna verksamheten enligt 18 kap. 13 § OSL ska gälla för privata aktörer. Detta förutsätter att även tystnadsplikten för enskilda ges företräde framför meddelarfriheten. Samma skäl som motiverar att meddelarfriheten inskränks i fråga om uppgifter som är skyddade med stöd av 18 kap. 13 § gör sig gällande i detta sammanhang. En begränsning av meddelarfriheten bör mot denna bakgrund gälla för uppgifter om förhållanden av betydelse för att förebygga och hantera fredstida krissituationer i den utsträckning som de omfattas av tystnadsplikt enligt förslaget i denna promemoria.

De begränsningar av meddelarfriheten som i vissa fall gäller för uppgifter som skyddas av försvarssekretess gäller redan på ett motsvarande sätt för enskilda (se 7 kap. 10, 12–18 §§, 20 § 3 och 22 § första stycket 1

och andra stycket TF samt 5 kap. 1 § och 4 § första stycket 1 och andra stycket YGL). Några ytterligare begränsningar av meddelarfriheten behöver därför inte införas.

5 Ikraftträdandebestämmelser

Förslag: Lag- och förordningsändringarna ska träda i kraft den 1 april 2024.

Skälen för förslaget: Med hänsyn till den säkerhetspolitiska situationen i Europa och i Sveriges närområde är det angeläget att de nya bestämmelserna träder i kraft så snart som möjligt. Samtidigt måste det finnas tillräckligt med tid för berörda aktörer att anpassa sig efter de nya förutsättningarna. Förslaget bör därför träda i kraft den 1 april 2024.

De lag- och förordningsändringar som föreslås till följd av den omarbetade roamingförordningen utgör anpassningar till den nya förordningen. Eftersom den omarbetade roamingförordningen trädde i kraft den 1 juli 2022 bör de lag- och förordningsändringar som hänvisar till förordningen träda i kraft så snart som möjligt. Förslagen bör därför träda i kraft samma dag som övriga lag- och förordningsändringar, dvs. den 1 april 2024.

6 Konsekvenser

Bedömning: Statliga myndigheters kostnader kommer inte att öka i någon större utsträckning.

Kostnaderna för enskilda kommer att öka endast i mindre utsträckning. Det är osannolikt att förslaget kommer att påverka stadsnät som drivs i förvaltningsform av kommuner.

Skälen för bedömningen

Uppskattning av antalet berörda aktörer

Enligt förslaget ska PTS kunna besluta om att vissa aktörer ska delta i totalförsvarsplaneringen och i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer inom beredskapssektorn för elektroniska kommunikationer. Deltagandet kommer ske inom ramen för den nationella telesamverkansgruppen där övriga beredskapsmyndigheter i sektorn, liksom Försvarsmakten, ingår. De aktörer som kan bli aktuella är operatörer eller andra organisationer som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster eller som har kunskaper eller resurser av betydelse för att upprätthålla funktionen av sådana nät eller tjänster.

Uppskattningsvis 10–15 företag och andra organisationer bedöms bli berörda av förslaget. Antalet kan jämföras med de 9 privata aktörer som i dag deltar i telesamverkansgruppen.

Ekonomiska konsekvenser för statliga myndigheter

De myndigheter som bedöms bli aktuella för att ingå i den nationella telesamverkansgruppen är i första hand de som i dag ingår i gruppen. I telesamverkansgruppens nuvarande verksamhet svarar PTS för vissa möteskostnader och kostnader för drift och förvaltning av NTSG-portalen. Det innefattar också kostnader för att anpassa företagens automatiska störningsövervakningssystem till portalen. Därutöver bistår PTS bl.a. med egen personal och tillhandahåller viss kommunikationsutrustning.

Den nya regleringen är inte tänkt att innebära någon förändring i fråga om vilka kostnader som PTS ska svara för, även med beaktande av införandet av en möjlighet för myndigheten att ersätta vissa nödvändiga kostnader för deltagande i telesamverkansgruppens arbete. På grund av förslaget kommer dock PTS att behöva avsätta mer resurser än i dag till arbetet med telesamverkansgruppen. Ökade kostnader kan också komma att uppstå om NTSG-portalen behöver uppdateras. Kostnadsökningarna beräknas emellertid inte bli så höga att myndighetens anslag behöver utökas. För övriga medverkande myndigheter innebär deltagandet i telesamverkansgruppen också en viss resursåtgång, främst i form av resekostnader. Arbetet i gruppen skapar dock ett mervärde när det gäller myndigheternas egen verksamhet för att säkerställa relevant beredskap för olika krissituationer. Resursåtgången för dessa myndigheter bedöms inte öka i förhållande till vad som redan i dag avsätts för motsvarande samverkansarbete. Förslaget medför alltså inte något behov av ytterligare anslag för övriga myndigheter som deltar i telesamverkansgruppens verksamhet. Att gruppens uppdrag breddas till att även innefatta verksamhet under höjd beredskap i form av stöd i arbetet att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer kan komma att innebära en marginell kostnadsökning för de statliga myndigheterna som deltar.

Sammanfattningsvis kan de ekonomiska konsekvenserna av förslaget hanteras inom befintliga ramar när det gäller de myndigheter som ska ingå i telesamverkansgruppen.

Ekonomiska konsekvenser för enskilda och för kommuner som driver stadsnät i förvaltningsform

För aktörer som deltar i totalförsvarsplaneringen, i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer och i återställandearbetet innebär deltagandet i verksamheten en viss resursåtgång, främst i form av nedlagd arbetstid. När det gäller de företag och organisationer som redan i dag ingår i telesamverkansgruppen bedöms förslaget inte medföra några ytterligare kostnader. Förslaget får emellertid ekonomiska konsekvenser för de aktörer som eventuellt kan tillkomma på grund av förslagen i denna promemoria. Tidsåtgången för dessa aktörer kan beräknas utifrån arbetsbördan för de företag som i dag frivilligt deltar i telesamverkansgruppens verksamhet.

Alla organisationer som ingår i gruppen företräds av minst två personer vid de möten som telesamverkansgruppen håller. Varje år hålls två större möten, varav ett heldagsmöte och ett tvådagarsmöte. Med de förberedelser som krävs innebär det att var och en av organisationerna avsätter totalt nio arbetsdagar för stormöten. Därutöver hålls omkring sex arbetsmöten per år, vilket ger en tidsåtgång på ungefär sju arbetsdagar inklusive

förberedelser. Varje år hålls också ca fyra informationsmöten som totalt upptar ytterligare ca en arbetsdag per år. Sammantaget uppgår i dag den nedlagda tiden till omkring 17 arbetsdagar per organisation och år.

Förslaget innebär att PTS får möjlighet att fatta beslut om vilka aktörer som ska vara skyldiga att delta i totalförsvarsplaneringen, i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer inom beredskapssektorn för elektroniska kommunikationer och i arbetet med att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer. Det finns formellt sett ingen gräns för hur små organisationer som kan komma i fråga. Det bör dock endast vara ett fåtal större aktörer som har sådana kunskaper eller resurser att de kan tillföra något av betydelse till kris- och beredskapsarbetet inom telesamverkansgruppens verksamhet. För sådana aktörer bör också den tillkommande administrativa bördan ha en mindre påverkan. Vidare möjliggör förslaget att aktörer som deltar i telesamverkansgruppens arbete på grund av ett åläggande från regleringsmyndigheten ska kunna få ersättning för vissa kostnader. Det bedöms mot den bakgrunden att kostnaderna för de nya organisationer som eventuellt ansluter är acceptabla.

När det gäller privata aktörers kostnader för att genomföra åtgärder inom ramen för kris- och beredskapsarbetet finns det redan i dag reglering som innebär att alla näringsidkare kan åläggas en skyldighet att delta i totalförsvarsplaneringen. Företag som verkar på området för elektronisk kommunikation har också ett flertal skyldigheter när det gäller den fredstida planeringen och organiseringen för att tillgodose totalförsvarets behov under höjd beredskap. Mot den bakgrunden bör förslaget endast medföra att de privata aktörernas kostnader ökar i mindre omfattning.

Vid en fredstida krissituation kommer det många gånger att krävas mer arbete för de enskilda aktörerna och eventuella kommunala stadsnät som drivs i förvaltningsform än vad som vanligtvis förväntas av dem. Omfattningen av ett sådant merarbete beror givetvis på vilken typ av händelse som inträffar och på krisens varaktighet. Det är dock rimligt att anta att organisationerna ändå skulle ha varit tvungna att lägga ner minst motsvarande tid på internt krishanteringsarbete. Samverkan inom den nationella telesamverkansgruppen bedöms ge en bättre förmåga för sådana aktörer att snabbt och effektivt komma till rätta med allvarliga störningssituationer. Det är därför troligt att de sammanlagda kostnaderna för att hantera en kris med stöd av gruppen blir lägre än vad de skulle ha blivit om krisen hanterades enskilt av var och en av de berörda aktörerna.

Om telesamverkansgruppen behöver aktiveras på grund av höjd beredskap, kommer detta sannolikt också att kräva mer arbete än vanligt för organisationerna i gruppen. Någon uppskattning av vilken tidsåtgång som kan bli aktuell i sådant fall är inte möjlig att göra, då denna kan variera beroende på vad som motiverat den höjda beredskapen.

Som konstateras ovan finns det inga storleksbegränsningar i fråga om vilka företag kan aktualiseras. I första hand är det dock företag med en mer omfattande verksamhet som bedöms bli aktuella. Inom ramen för telesamverkansgruppens krisarbete måste gruppen se till helheten och prioritera samhällets bästa. Det innebär att gruppen måste ta hänsyn till mindre aktörer som inte deltar i verksamheten.

Det bedöms som osannolikt att förslaget kommer att påverka stadsnät som drivs i förvaltningsform. Om en kommun som driver ett sådant

stadsnät skulle åläggas att delta i telesamverkansgruppens arbete kommer förslaget påverka att motsvara den som bedöms bli aktuell för enskilda aktörer.

PTS kommer enligt förslaget att besluta om vilka aktörer som ska delta i kris- och beredskapsarbetet, liksom att ansvara för och leda telesamverkansgruppens arbete. Genom denna funktion har myndigheten förutsättningar att se till att aktörer som står utanför gruppen inte missgynnas. I sin roll kommer PTS också att ha goda möjligheter att säkerställa att informationsutbytet inom gruppen inte får konkurrensbegränsande effekter på ett sätt som strider mot ändamålet med LEK. Sammantaget bedöms förslaget inte påverka konkurrensen mellan de företag som verkar på marknaden.

Övriga konsekvenser

Förslaget ger bättre förutsättningar för krishantering och beredskap inom elektronisk kommunikation och har därmed positiva konsekvenser för Sveriges säkerhet såväl i fredstid som under höjd beredskap.

Information som den nationella telesamverkansgruppen har sammanställt och analyserat kommer många gånger att komma civilområden, länsstyrelser och regioner samt i vissa fall kommuner till del, bl.a. så att informationen kan användas som underlag för beredskapsplanering. Gruppen kommer även att kunna samordna sig med kommuner och länsstyrelser i samband med att störningssituationer uppstår.

Förslaget är förenligt med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

Förslaget får inte några konsekvenser för miljön, människors hälsa eller jämställdheten.

7 Författningskommentar

7.1 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

44 kap. Tystnadsplikt som följer av andra författningar och som inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter

Postlagen och lagen om elektronisk kommunikation

4 § Rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter inskränks av den tystnadsplikt som följer av

1. 5 kap. 1 § första stycket 1 samt 2 och 3 §§ postlagen (2010:1045),

2. 1 kap. 15 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om förhållanden av betydelse för att förebygga och hantera fredstida krissituationer,

3. 9 kap. 31 § lagen om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om innehållet i ett elektroniskt meddelande eller som annars rör ett särskilt sådant meddelande, och

4. 9 kap. 32 § lagen om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om kvarhållande av försändelse på befordringsföretag, om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation på grund av beslut av domstol, undersökningsledare eller åklagare eller om inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när den tystnadsplikt som följer av postlagen och lagen om elektronisk kommunikation inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter enligt tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

Andra punkten, som är ny, medför att även den tystnadsplikt som följer av 1 kap. 15 § lagen om elektronisk kommunikation företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter.

Vidare justeras numreringen med anledning av den nya punkten 2.

Ikraftträdandebestämmelse

Denna lag träder i kraft den 1 april 2024.

Lagändringen träder i kraft den 1 april 2024. Övervägandena finns i avsnitt 5.

7.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation

1 kap. Allmänna bestämmelser

13 § *Regleringsmyndigheten får ålägga den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster eller andra aktörer*

som har kunskaper eller resurser av betydelse för att upprätthålla funktionen av sådana nät eller tjänster att på visst sätt delta i den planering som avses i 11 § andra stycket och i planering och samordning av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer.

Regleringsmyndigheten får också ålägga dessa aktörer att på visst sätt stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid fredstida krissituationer eller höjd beredskap.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om arbetet som avses i första och andra styckena.

Bestämmelserna i paragrafen gör det möjligt att ålägga vissa tillhandahållare eller andra aktörer att delta i totalförsvarsplaneringen och i planeringen och samordningen inför eller vid fredstida krissituationer inom beredskapssektorn för elektroniska kommunikationer. De möjliggör även ett åläggande för sådana aktörer att stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till vissa händelser. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Av första stycket framgår att regleringsmyndigheten beslutar om vilka tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster eller andra aktörer som kan bidra till att upprätthålla funktionen av sådana nät eller tjänster som ska åläggas att delta i totalförsvarsplaneringen och i planeringen och samordningen av åtgärder inför eller vid fredstida krissituationer. Deltagandet kan men behöver inte vara av permanent karaktär. Regleringsmyndigheten kan därför besluta att vid behov tillfälligt ålägga en aktör delta i arbetet. Se även 14 § om att upphäva eller ändra ett beslut om ett åläggande.

Deltagandet i kris- och beredskapsarbetet bör lämpligen ske i redan etablerade samarbetsformer men detta utesluter inte att deltagande kan komma att ske på andra sätt i framtiden. En sådan etablerad samarbetsform är deltagandet i den nationella telesamverkansgruppens arbete. Ett åläggande från regleringsmyndigheten kan därför avse en skyldighet att delta i den nationella telesamverkansgruppen.

Tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster kan alltså åläggas att delta i kris- och beredskapsarbetet. Definitioner av elektroniskt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst finns i 1 kap. 7 § (se prop. 2021/22:136 s. 406 och 407). Tillhandahållare som omfattas av bestämmelsen är exempelvis teleoperatörer, fiberleverantörer eller ägare av radio- och tv-nät.

Även andra aktörer än sådana tillhandahållare kan bli skyldiga att delta i kris- och beredskapsarbetet. Skyldigheten kan åläggas aktörer som på grund av sin roll har kunskaper eller resurser som kan komma till användning i arbetet. Exempel på aktörer med sådana kunskaper eller resurser är föreningar som på olika sätt företräder eller samordnar tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster. Det kan också röra sig om företag som regelbundet anlitas av teleoperatörer för att utföra service- eller reparationsarbeten av de elektroniska kommunikationsnäten.

De uppgifter och åtgärder som kan åläggas är t.ex. att inför eller vid en fredstida krissituation eller inför höjd beredskap ta fram och dela lägesrapporter inom sektorn, inventera och förmedla tillgängliga resurser, koordinera och ge förslag till lösningar för att tillgodose identifierade

behov och bidra till samverkan mellan närmast berörda aktörer och med olika aktörer i samhället. Listan är inte uttömmande och uppgifterna kan ändras över tid och beroende på situation.

Med fredstida krissituationer avses situationer som avviker från det normala, drabbar många människor och stora delar av samhället eller hotar grundläggande värden, innebär en allvarlig störning eller en överhängande risk för en allvarlig störning av viktiga samhällsfunktioner, och kräver samordnade och skyndsamma åtgärder från flera aktörer.

Med höjd beredskap avses detsamma som anges i lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap.

De aktörer som ålagts att delta i kris- och beredskapsarbetet kan bli föremål för tillsyn enligt 11 kap.

Enligt *andra stycket* får regleringsmyndigheten ålägga samma krets av aktörer att på visst sätt stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid fredstida krissituationer eller höjd beredskap. En av telesamverkansgruppens uppgifter är att stödja arbetet för att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer i anslutning till händelser vid fredstida krissituationer eller höjd beredskap. Ett åläggande enligt denna bestämmelse kan därför avse en skyldighet att delta i telesamverkansgruppens arbete.

Tredje stycket gör det möjligt att meddela föreskrifter om arbetet enligt första och andra styckena. Det kan bl.a. avse föreskrifter om den nationella telesamverkansgruppens uppgifter.

14 § *Regleringsmyndigheten ska upphäva eller ändra ett beslut om ett åläggande enligt 13 § när det är motiverat med hänsyn till syftet med beslutet.*

Paragrafen reglerar förutsättningarna för regleringsmyndigheten att upphäva eller ändra ett beslut om ett åläggande att delta i planeringen, samordningen eller återställandearbetet som meddelats enligt 13 §. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Regleringsmyndigheten ska upphäva eller ändra ett beslut om ett åläggande som har fattats enligt 13 § när syftet med beslutet motiverar det. Ett beslut om ett åläggande ska exempelvis upphävas när regleringsmyndigheten bedömer att deltagande i arbetet som omfattas av beslutet inte längre är nödvändigt eller lämpligt. Det kan exempelvis ske i fall då ett visst uppdrag att återställa infrastrukturen för elektroniska kommunikationer är slutfört eller om kompetensen som den ålagda aktören tillhandahåller inte längre efterfrågas.

15 § *Den som på grund av ett åläggande enligt 13 § deltar i eller har deltagit i sådan verksamhet som avses i den paragrafen får inte obehörigen föra vidare eller utnyttja det som han eller hon genom deltagandet har fått del av eller tillgång till i form av uppgifter om*

1. förhållanden av betydelse för att förebygga och hantera fredstida krissituationer,

2. förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet, eller

3. en enskilds affärs- eller driftförhållanden.

I det allmänna verksamheten ska i stället offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) tillämpas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tystnadsplikt för den som på grund av ett åläggande från regleringsmyndigheten har deltagit i den verksamhet som avses i 13 §. Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

I *första stycket* regleras att den som har deltagit i den verksamhet som avses i 13 § inte får obehörigen föra vidare eller utnyttja uppgifter som han eller hon genom deltagandet har fått del av eller tillgång till. Tystnadsplikten gäller alltså för de fysiska personer som representerar organisationerna som av PTS har ålagts att delta i totalförsvarsplaneringen och i planeringen och samordningen inför eller vid fredstida krissituationer inom beredskapssektorn för elektroniska kommunikationer. Tystnadsplikten gäller också vid deltagande i återställandearbetet som avses i 13 § andra stycket. Endast den som obehörigen för en uppgift vidare bryter mot tystnadsplikten.

De uppgifter som omfattas av tystnadsplikten anges i en punktuppställning.

Enligt *punkten 1* gäller tystnadsplikt för uppgifter om förhållanden av betydelse för att förebygga och hantera fredstida krissituationer. I det allmänna verksamheten gäller i stället 18 kap. 13 § offentlighets- och sekretesslagen.

Enligt *punkten 2* får inte uppgifter om förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller annars för Sveriges säkerhet föras vidare eller utnyttjas. En delvis motsvarande tystnadsplikt gäller för vissa enskilda som deltar i totalförsvarsplaneringen enligt lagen (1982:1004) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen. I det allmänna verksamheten gäller i stället 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen.

I *punkten 3* anges att uppgifter om en enskilds affärs- eller driftförhållanden inte får föras vidare. I det allmänna verksamheten har föreskrifter som bl.a. ger ett motsvarande sekretesskydd meddelats med stöd av bemyndigandet i 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen, se 9 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) och punkten 123 i den tillhörande bilagan.

Andra stycket hänvisar till offentlighets- och sekretesslagen i fråga om tystnadsplikt och sekretess i det allmänna verksamheten.

11 kap. Tillsyn och tvistlösning

Tillsynsåtgärder enligt vissa EU-rättsakter

13 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för fullgörande av de skyldigheter som anges i

1. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/612 av den 6 april 2022 om roaming i allmänna mobilnät i unionen* och i genomförandeakter enligt samma förordning, och

2. artiklarna 3–5a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och slutkundsavgifter för reglerad kommunikation inom EU och om ändring av direktiv 2002/22/EG och förordning (EU) nr 531/2012.

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av denna lag att tillhandahålla myndigheten de upplysningar eller handlingar som behövs för kontroll av att dessa rättsakter följs.

Ett föreläggande enligt första eller andra stycket får förenas med vite.

Paragrafen ger tillsynsmyndigheten rätt att vidta tillsynsåtgärder enligt vissa EU-rättsakter.

Första stycket punkten 1 ändras på så sätt att hänvisning görs till den omarbetade roamingförordningen (EU) 2022/612. Hänvisningen avser även fortsättningsvis förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen, s.k. dynamisk hänvisning (se prop. 2021/22:136 s. 345). Förordningen kan således ändras utan att lagen med nödvändighet behöver ändras.

13 kap. Straff

2 § Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 9 kap. 34 § ska, om det inte rör sig om ringa fall, dömas till böter.

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet lagrar eller hämtar uppgifter i strid med 9 kap. 28 § ska dömas till böter, om gärningen inte är belagd med straff enligt brottsbalken. Om det rör sig om ringa fall utgör gärningen dock inte brott.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 1 kap. 15 §, 5 kap. 2 § eller 9 kap. 31 eller 32 § finns i brottsbalken.

Paragrafen innehåller bestämmelser om straff för vissa överträdelser av bestämmelser om tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

I *tredje stycket* läggs det till en hänvisning till bestämmelsen om tystnadsplikt för de enskilda som deltar i totalförsvarsplaneringen och i planeringen och samordningen inför eller vid fredstida krissituationer inom beredskapssektorn för elektroniska kommunikationer. Den som bryter mot bestämmelsen kan dömas för brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

Ikraftträdandebestämmelse

Denna lag träder i kraft den 1 april 2024.

Lagändringen träder i kraft den 1 april 2024. Övervägandena finns i avsnitt 5.